

Reformera biskopsvalet, Kyrkans tidning, nr 23 2010

Inför nomineringsvalet av biskop i Linköpings stift 19 maj lyfte vi i en debattartikel i Östgöta Correspondenten fram de brister vi ser i nuvarande valsysteem (22 april). Sättet att nominera kandidater och sedan plädera för dem skapar en godtycklighet, genom att utelämna kandidater som inte uppmärksammas eller inte vill dras in i en regelrätt valkampanj. Andra kandidater lockas ställa upp där man alltför lätt förbiser egna brister. Bland förtroendevalda, präster och diakoner som nominerar och väljer uppstår också lätt en valfeber, där man söker i egna led och på så sätt lyfter fram de kandidater som liknar en själv. Därmed går man miste om nytänkande och mångfald, samtidigt som nomineringsgrupper tappar helhetssyn och överblick. Resultatet av detta systeem, tyckte vi oss kunna se i de händelser som föranleder Växjö stift att välja ny biskop efter kort tid. Att vi skulle bli så sannspådda kunde vi dock inte föreställa oss. Men kaoset den 19 maj och de efterföljande dagarna visar än mer tydligt, att det nu är dags reformera biskopsvalet. När valet var genomfört visade det sig att dryga 20 procent av de röstande lagt sina röster på två kandidater som inte vill bli biskop, i varje fall inte i Linköpings stift. Över hundra röster var därmed bortkastade.

Oklarhet rådde vad det betyder att stå med på stiftets hemsida bland föreslagna namn. En kandidat som efter valet meddelat att hon aldrig stått till förfogande, hade låtit namn och CV finnas med på denna hemsida lång tid före valet. Den andra personen hade inte förekommit på listan men sades samma dag vara positiv till att bli biskop i Linköping, vilket senare inte visade sig stämma.

Den röriga bilden blir därmed: En vill låta sig nämnas men inte bli biskop. Den andre vill inte nomineras eller nämnas men bli biskop ändå. Rörigt? Absolut. Men vem bär ansvar för att det kunde bli så här? Stiftsledning och kansli, nominerade, nominerande eller själva Kyrko(o)ordningen? Att stiftets samrådsgrupp inför nomineringsvalet läst upp alla namn på de som man avfärdat som mindre lämpliga tillsammans med de som tackat nej, utan att göra någon åtskillnad på dem ökade förvirringen.

Starka känslor har fått tolka frågan huruvida någon verkligen stod till förfogande. Och starka känslor styr val av kandidater. I pläderingar av övriga kandidaterna lämnades informationer och garantier som mer liknar spekulation och önsketänkande. En talare utlovade att dennes kandidat tveklöst skulle lämna uppdraget som biskop om det inte

blev bra. Att ett sådant löfte är vanskligt visar med all tydlighet vårens händelser i Växjö stift.

Principen med nomineringsvalet tycks därmed vara att först lura sig själv för att därefter kunna lura andra.

Det har också blivit oss bekant att en av de valda kandidaterna till sitt nuvarande arbetslag i ett mejl tonat ned angelägenhetsgraden att bli biskop i Linköpings stift. Detta samtidigt som säkert lämpliga kandidater inte uppnått tillräckligt valresultat för att gå vidare eller över huvud taget inte blivit nominerade. Idag behövs inte ens tydlig viljeyttring för att bli aktuell som biskopskandidat. Tur och bananskal fungerar lika bra. Men vad händer sen om man blir vald?

En komminister eller diakon blir idag mer grundligt utforskad än den som låter sig väljas till biskop

Nomineringskaoset i Linköpings stift ser vi har två orsaker. Dels är själva valsystemet hopplöst otydligt. Dels tycks det som att det i Linköpings stift råder ett läge, som genererar osäkerhet kring vad som gäller. Det leder i sin tur till att det diffusa valsystemet ytterligare kan späda på ett olyckligt läge.

Vi menar att tillsättning av ny biskop i framtiden inte enbart är det enskilda stiftets angelägenhet. En modell vore att ett stift utlyser tjänsten som biskop och sedan låter förtroendevaldas representanter tillsammans med präster och diakoner får rösta på de behörighetsförklarade sökande. Därefter väljer biskopsmötet ny biskop bland de tre sökande som fått flest röster. På så sätt blir biskopsvalet ett delat ansvar mellan stift och riksnivå. Idag är det näst intill lika viktigt att biskopen fungerar i biskopsmötet, som biskop och ledare i det enskilda stiftet.

Jakob Carlander

Präst, leg psykoterapeut

Lars Jagerfelt

förtroendevald i Linköpings
domkyrkoförsamling